

Vår dato
2017-04-29Arkivnr
023/1Vår saksbehandler/referanse
Anne Kristoffersen

Deres dato

Deres referanse

Nærings- og fiskeridepartementet

Innspill fra Standard Norge til stortingsmelding om offentlige anskaffelser

Standard Norge utvikler standarder på de fleste områder i samfunnet. Vi er det norske medlemmet i CEN, den europeiske standardiseringsorganisasjonen og ISO, den globale standardiseringsorganisasjonen. Standard Norge er en nøytral og uavhengig organisasjon rettet mot næringsliv, forvaltning, arbeidsliv, forskning og forbrukere.

Standarder er kollektive goder som bidrar til systematisering i næringslivet og samfunnet. De effektiviserer og forenkler. Standarder utformes gjennom konsensusbaserte prosesser der alle relevante interessenter inviteres til å delta. Dette bidrar i stor grad til at standardene tas i bruk fordi partene har vært involvert i prosessene med å finne de riktige løsningene. Norsk Standard og andre normative dokumenter utvikles i regi av Standard Norge.

Standard Norge er den eneste organisasjonen som kan utarbeide og fastsette Norsk Standard. Dette gjelder standarder utarbeidet i Norge, Europa (CEN) eller globalt (ISO). Norge, ved Standard Norge, er som medlem i CEN forpliktet til å implementere alle europeiske standarder og fastsette dem som Norsk Standard. Standard Norge har som Norges medlem av ISO rett til å utgi ISO-standarder som Norsk Standard ut fra en faglig og behovsmessig vurdering.

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1025/2012 om europeisk standardisering regulerer samarbeidet mellom de europeiske standardiseringsorganisasjonene, nasjonale standardiseringsorganisasjoner, medlemsstater og Europakommisjonen. Forordningen gir regler for fastsettelse av europeiske standarder og europeiske tekniske spesifikasjoner for varer og tjenester som støtter Unionens regelverk og politikk. Forordningen er implementert i norsk rett.

Innovasjon og markedsadgang

Produktivitetskommissjonen peker i sin første rapport konkret på teknologiadopsjon fra utlandet som en forutsetning for produktivitetsvekst. Internasjonal standardisering er nettopp en mulighet for eksport og internasjonal markedsaksept av innovative løsninger og beskyttelse av norske investeringer. Adopsjon av næringsutvikling gjennom standardisering

Postadresse
Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker

Besøksadresse
Mustads vei 1
0283 Oslo

Tel. 67 83 86 00
info@standard.no
www.standard.no

Bankkonto
1644 17 27384
Foretaksregisteret
NO 985 942 897

Sertifisert i henhold til
NS-EN ISO 9001:2008
NS-EN ISO 14001:2004

representerer beste praksis og en måte å løse komplekse problemstillinger som er allment akseptert.

Standarder bidrar til vekst i nasjonaløkonomien

En større britisk studie fra 2015 viser at standarder og standardisering gir betydelige utslag på britisk økonomi. Undersøkelsen viser blant annet at over 25 % av veksten i BNP og over 35 % av produktivetsveksten kan tilliggis standarder og standardisering. Bidraget til økt eksport er betydelig, med mer enn £ 6 milliarder årlig. De store tallene er sammenlignbare med tilsvarende undersøkelser fra blant annet Tyskland og Frankrike. Undersøkelsen illustrerer hvor viktig det er med et velfungerende standardiseringssystem og en systematisk bruk av standarder på nasjonalt nivå.

Relevant nasjonal standardisering

Økt bruk av standarder i innkjøpsprosesser kan bidra til å

- klargjøre spilleregler
- forenkle regelverk
- effektivisere innkjøpsaktiviteter
- styrke norsk næringslivs konkurransevne og spesielt SMB'ers muligheter – Konkurransen på like vilkår
- øke åpenheten

Standard Norge har lang tradisjon i å utarbeide kontraktsstandarder, utgitt som Norsk Standard. Siden 1930-tallet har vi blant annet bistått byggenæringen med dette. I de siste årene har vi også utarbeidet kontraktsstandarder for en rekke andre sektorer som renhold, avfall, helse, vakt og sikkerhet.

Standardene representerer den største grad av enighet som kan oppnås mellom interessentene. Det er også derfor det vises til kontraktsstandarder i forskrift om offentlige anskaffelser. Tilbakemeldinger fra brukerne viser at kontraktsstandardene fremmer et seriøst arbeidsliv, regulerer maktbalansen mellom innkjøper og leverandører, forhindrer konflikter og forenkler anskaffelsesprosessen. Det er det som gjør at for eksempel kontraktsstandarder for byggenæringen har så bred anvendelse og legitimitet.

Det siste året er det også startet et arbeid med utvikling av standarder for IKT-anskaffelser. Dette arbeidet vil omfatte blant annet innkjøpsprosedyrer, standardkontrakter og ytelses-/funksjonsbeskrivelser.

En oversikt og en beskrivelse av de ulike kontraktsstandardene finnes på <https://www.standard.no/fagomrader/kontrakter-og-blanketter/kontraktstandarder-bygg-anlegg-og-eiendom/> og <https://www.standard.no/fagomrader/kontrakter-og-blanketter/kontraktstandarder-tjenester/>

Relevant internasjonalt standardisering

I 2016 ble det inngått en avtale om at standarder skal løftes fram som et strategisk virkemiddel i Europa for å øke konkurransekraften. Målet med avtalen er å sørge for at det europeiske standardiseringssystemet kan takle utfordringer knyttet til blant annet nye

forretningsmodeller, utviklingen på IKT-området og tjenestenæringenes økende betydning. EU, EFTA, nasjonalstatene i Europa, nasjonale standardiseringsorganisasjoner og nærings- og interesseorganisasjoner står bak avtalen. Avtalen følges opp gjennom 15 ulike tiltak som skal gjennomføres før 2020. Et av tiltakene er et pilotprosjekt vedrørende økt bruk av standarder i offentlig innkjøp.

Dette prosjektet ledes av den svenske standardiseringsorganisasjonen med bred støtte fra svenske myndigheter og næringsorganisasjoner. Prosjektet vil ha følgende leveranser

- Analyse av offentlig sektors bruk av standarder i offentlig anbud. Undersøkelsen vil også identifisere barrierer for bruk av standarder i offentlige anbud og beste praksis.
- Utarbeidelse av en guide for offentlig innkjøp som vil inneholde forslag til hvordan standarder kan refereres til i anbudsdokumenter og kontrakter.
- Utvikling av en prosesstyringsstandard eller guide for offentlig innkjøp (litt usikker)
- Samling og formidling av beste praksis

Det er også etablert en europeisk standardiseringskomité, CEN/TC 447 Horizontal service standards som skal lage standarder som kan forenkle kjøp og salg av tjenester også i forhold til det offentlige. Det skal lages standarder innenfor følgende områder:

- Innkjøp av tjenester
- Tjenesteavtaler og kontrakter
- Ytelsesstyring

Arbeidet som gjennomføres i disse prosjektene vil ha relevans også for norske myndigheter og norsk næringsliv. Per i dag er det lav interesse blant norske aktører å bidra i dette arbeidet. Standard Norge vil fortsette å arbeide for økt norsk oppmerksomhet om dette arbeidet.

Standard Norge bidrar gjerne med utfyllende tekst om nødvendig.

Med hilsen
Anne Kristoffersen
akr@standard.no